

Aste Põhikooli õppekava

Alus: Vabariigi Valitsuse määrus 11.03.2023

Hoolekogu: Protokoll nr.3 03.06.2024

Õppenõukogu: 1-4/6 28.08.2024

Õpilasomavalitsus : Protokoll nr. 6 27.05. 2024

Kehtestatud direktori kk. nr. 1-2/1 02.09.2024

2024/2025

SISUKORD

1. Üldsätted	6
1.1 Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus.....	6
1.2 Ainevaldkonnad ja neis kirjeldatavad kohustuslike õppeainete ainekavad.....	6
1.3 Kooli õppekava üldosas esitatakse	7
2 LÕK õppekava koostamise alused ja ülesehitus	8
2.1 LÕK õppekava üldosas esitatakse.	9
3 Põhihariduse alusväärtused	9
Aste Põhikooli põhiväärtused:	10
4 Aste Põhikooli eripära.....	10
5 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	11
6 Põhikooli sihiseade	11
6.1 Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes	12
7 Pädevused	13
7.1 Üldpädevused	13
8 Pädevused. LÕK	15
9 Aste Põhikooli üldpädevuste kujundamise põhimõtted	17
10 Õppekeskkond ja õppimise käsitlus	20
11 Õppimise käsitlus	21
12 I kooliastmes taotletavad pädevused	22
12.1 1.-2 klassi taotletavad pädevused LÕK.....	23
13 Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes	24
13.1 Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis. LÕK.....	24
14 II kooliastmes taotletavad pädevused.....	25
14.1 Taotletavad pädevused 3.-5 klass. LÕK	26

15	Õppe ja kasvatus rõhuasetused II kooliastmes	27
15.1	Õppe ja kasvatus rõhuasetused 3.–5. klassis L�K.....	28
16	III kooliastmes taotletavad pädevused	28
16.1	Taotletavad pädevused 6.–7. klassis. L�K.....	29
16.2	Taotletavad pädevused 8.–9. klassis L�K.....	30
17	Õppe ja kasvatus rõhuasetused III kooliastmes	31
17.1	Õppe ja kasvatus rõhuasetused 6.–7. klassis L�K.....	31
17.2	Õppe ja kasvatus rõhuasetused 8.–9. klassis L�K.....	31
18	õppekorraldus sh. �ppe korraldamise viisid	32
19	Õppe -ja kasvatus korralduse alused	34
20	�ppeaasata 2024/2025 on jagatud trimestriteks. Kokkuvõttev hindamine toimub kolm korda õppeaasta jooksul	36
20.1	Õppe ja kasvatus korralduse alused L�K	36
20.2	õppetundide arv nädalas eesti õppekeelega õpilasele L�K	37
21	Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	39
22	Valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted	40
23	Riiklikus õppekavas ette nähtud vaba tunnim�ht on jaotatud järgmiselt:	41
24	õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine	42
25	õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused	43
26	Mittestatsionaarses õppes kohaldatavad erisused	44
27	Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine.....	45
28	õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivat teemat.....	46
29	Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemine.....	49
30	I kooliastme lõpuks �pilane:	50
31	Valikõppeainete ja v�orkeelte valik	50
32	I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks	50

33	II kooliastme lõpuks õpilane:	50
34	II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:	51
35	III kooliastme lõpuks õpilane:	51
36	III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:.....	52
37	III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töökoostamise ja hindamise kord	
	52	
37.1	Üldsätted	52
37.2	Mõisted	53
37.3	Loovtöö eesmärk.....	53
38	Loovtöö korraldamise põhimõtted	53
39	Loovtöö liigid.....	55
40	Loovtöö juhendamise põhimõtted	56
41	Loovtöö vormistamine	56
42	Loovtöö kaitsmise korraldamine	57
43	Loovtöö hindamine	57
44	Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sealhulgas õppekava rakendamist teotavad tegevused.....	58
44.1	Ülekooliliste projektide kavandamise põhimõtted.....	58
44.2	Koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	58
44.3	Õppekäigud	58
44.4	Huviringid:.....	59
45	Õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus	59
45.1	Õppe ja kasvatuse korraldus	59
46	Õppe ja kasvatuse ajakasutus	59
47	Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine	60
48	Käitumise ja hoolsuse hindamine.....	60

49	Hindamisest teavitamine	62
49.1	Hinde vaidlustamine	62
49.2	Kujundav hindamine	62
49.3	Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	63
49.4	Hindamisel viie palli süsteemis:	63
50	Kokkuvõtavad hinned ja järgmisse klassi üleviimine põhikoolis	65
50.1	Põhikooli lõpetamine	66
50.2	Täiendav õppetöö ja klassikursuse kordama jätmine.....	67
51	Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamise korraldus	68
52	Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord	69
52.1	HEV õpilaste tugi- ja nõustamissüsteemi töökorraldus Aste Põhikoolis.....	69
53	Tugispetsialistid koolis.....	69
53.1	Rakendatavad tugimeetmed:	70
53.2	HEV õpilaste õppimist ja arengut toetav töörihm.....	74
54	Töö andekate õpilastega	75
55	HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tõhususe analüüs.....	76
56	Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine.....	77
57	Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamise korraldus	78
58	Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus	79
59	Kooli õppekava kehtestamine	80
60	Kooli õppekava muudatuste avalikustamine.....	80

1. Üldsätted

1.1 Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

1. Aste Põhikooli õppekava on koostatud riikliku õppekava alusel (Vabariigi Valitsuse 11. 03. 2023. a määruse). Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava koostamisel on arvestatud kooli arengukava, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, lastevanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

2) Kooli õppekava koostamisel osalevad kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad. Kool kaasab õppekava koostamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid.

3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor. Kooli õppekava kehtestab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

4) Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse ainevaldkondade kavad, valikainete ainekavad ja läbivate teemade kirjeldused.

Ainevaldkonna kava kirjeldatakse ainevaldkonna rakendamise üldalusel ja ainevaldkonna kohustuslike õppeainete ainekavad.

1.2 Ainevaldkonnad ja neis kirjeldatavad kohustuslike õppeainete ainekavad

1. Keel ja kirjandus: eesti keel ja kirjandus
2. Kehaline kasvatus: kehaline kasvatus
3. Kunstiained: kunst ja muusika
4. Loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia
5. Matemaatika: matemaatika
6. Sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus
7. Tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus
8. Võõrkeeled: A-võõrkeel, B- võõrkeel
9. Valikõppeained: ettevõtlusõpetus, informaatika, karjääriõpetus
10. Õppekava läbivate teemade eesmärgid, oodatavad tulemused ja käsitlemine kooliastmeti

Põhikooli astmed on:

- I kooliaste – 1. - 3. klass;
- II kooliaste - 4. - 6. klass;
- III kooliaste – 7. - 9. klass.

1.3 Kooli õppekava üldosas esitatakse

- Kooli väärtused ja eripära
- Kooli õppe – ja kasvatusesmärgid;
- Valkonnasised ja -ülesed lõiminguvõimalused
- Üldpädevuste kujundamise põhimõtted
- Õppekorraldus, sh õppe korraldamise viisid
- Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, sh põhikooli riikliku õppekava §15 lõikest 4 nimetatud tundide kasutamine
- Valikainete ja võõrkeelte valik;
- Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud jmt;
- Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti, mis tulenevad riiklikes õppekavades sätestatud läbivast teemast „ Tervis ja ohutus“, nende käsitlemise ulatus ning kavandatud liikluskasvatusalased tegevused
- III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord;
- Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus; Hindamise, täiendava õppetööle jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursuse kordama jätmise täpsustatud tingimused ja kord.
- Tulemuste hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või maha kirjutamine
- Järelevastamise ja järeltööde kord
- Hinnete ja hinnangute vaidlustamisetegevuse arvestamine kord
- Kokkuvõtva hindamise sageduse kindlaksmääramine- poolaasta-, trimestri või veerandihinded
- Kasutatav hindedüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise kord
- Kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamine põhikooli I ja II kooliastmel

- Põhikooli õpilase käitumise sh, hoolsuse kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmise kord
- Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana
- Täiendavale õppetööle jätmise täpsustatud kord
- Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord;
- Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldus;
- Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted,
- Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2 LÕK õppekava koostamise alused ja ülesehitus

1. Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava (edaspidi lihtsustatud riiklik õppekava) kehtestab põhihariduse standardi õpilastele, kes koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppes. Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on lihtsustatud õppe puhul kooskõlas Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega ja toimetulekuõppe puhul 1. tasemel kirjeldatud üldnõuetega.

2. Lihtsustatud õpet rakendatakse üldjuhul kerge intellektipuudega õpilastele, toimetulekuõpet mõõduka intellektipuudega õpilastele ning hooldusõpet raske ja sügava intellektipuudega õpilastele.

3. Põhjendatud juhtudel võib lihtsustatud riiklikku õppekava rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul pervasiivse ja/või spetsiifilise segatüüpi arenguhäirega õpilasele, keda kool on toetanud tõhustatud ja eritoe tingimustel, sealhulgas õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, järjepidevalt vähemalt ühel õppeaastal ning sellest hoolimata on õpilasel ületamatud raskused õppetöös. Erandkorras õppekava muutmise soovituse andmisel võib koolivälise nõustamismeeskond võtta arvesse ka koolieelses lasteasutuses rakendatud toetusmeetmeid ning nende mõju.

4. Põhjendatud juhtudel võib lihtsustatud riiklikku õppekava rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel põhihariduseta koolikohustusliku ea ületanud isikule, kes on pikemat aega aktiivsest õppes eemal olnud ning ei ole seetõttu võimeline õppima põhikooli riikliku õppekava alusel.

5. Lihtsustatud riiklikku õppekava rakendatakse lõikes 1 nimetatud õpilastele kõigis Eesti Vabariigi põhikoolides, olenemata kooli õiguslikust seisundist, kui seadus ei sätesta teisiti.

6. Määruse lisades esitatakse õppe- ja kasvatuseesmärgid, taotletavad pädevused, õppekorralduse üldalused ja õppeainete õpitulemused lihtsustatud õppes ja toimetulekuõppes ning tegevusvaldkondade õpitulemused hooldusõppes .

2.1 LÕK õppekava üldosas esitatakse.

1) lihtsustatud õppe ning toimetulekuõppe puhul üldosa ning õppekorralduse üldalused ja õppeainete ainekavad;

2. Kui kooli õppenõukogu otsusega korraldatakse loovtöö tegemine lihtsustatud ja toimetulekuõppe õpilastele, esitatakse kooli õppekava üldosas loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise põhimõtted.

3. Koolis, kus õpet viiakse läbi erinevate riiklike õppekavade alusel, esitatakse kooli õppekava osana nii ainevaldkondade ainekavad, mis lähtuvad põhikooli riiklikust õppekavast, kui ka õppeainete ainekavad ja/või tegevusvaldkondade kavade, mis lähtuvad põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast.

5. Kooli õppekavas kirjeldatakse õppeainete ainekavade ja tegevusvaldkondade kavade sisu järgmiselt:

1) lihtsustatud õppe õppeainete õpitulemused ja õppesisu klassiti;

2) toimetulekuõppe õppeainete õpitulemused ja õppesisu arengutasemete kaupa;

3) hooldusõppe tegevusvaldkondade õpitulemused ja õppesisu arengutasemete kaupa.

3 Põhihariduse alusväärtused

Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatuks arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

Kool kujundab väärtushoiakuid ja hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostamise aluseks.

Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused kujunevad „Eesti Vabariigi Põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtusena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus, ja sooline võrdõiguslikkus).

Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaks võtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

Aste Põhikooli põhiväärtused:

A-ausus

S-sõbralikkus

T-tarkus

E-ettevõtlikkus

Põhiväärtused on seotud õppeainetega, huvitööga. Eesmärgiks on, et põhiväärtused leiaks kajastumist igal koolipäeval igas ainetunnis, samuti õpilaste omavahelisel suhtlemisel vahetunnis.

4 Aste Põhikooli eripära

Meie koolis edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel lähtutakse kõikide üldpädevuste kujundamisest.

Innovaatilise õppetöö korraldamiseks on meie koolis võimalik kasutada arvutiklassi ja kolmel klassikomplektil korraga iPad-e ja vahendeid robotikaga tegelemiseks.

Aste Põhikooli õppesuundadeks: Loovus ja informaatika. Loovuse alla kuuluvad pärimuskultuur, liikumine, draamaõpetus.

5 Õppe- ja kasvatusesmärgid

Aste Põhikooli õppe- ja kasvatusesmärgid 2024/2025 õppeaastal

1. Sotsiaalne areng. Sotsiaalsete oskuste ja koostöövõime arendamine läbi meeskonnatöö.
2. Loovuse ja kriitilise mõtlemise toetamine. Õpilaste loovuse ja analüütiliste oskuste arendamine. Tehisintellekti kasutamise õppetöös.
3. Tervislike eluviiside ja vaimse heaolu tähtsuse rõhutamine läbi ettevõtlikkuse.

6 Põhikooli sihiseade

Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvatamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Kool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis

Luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

6.1 Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppe sihiseade lähtub põhikooli riikliku õppekava üldosa §-s 3 sätestatust, arvestades seejuures lihtsustatud õppel õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.

1. Lihtsustatud õppe põhiülesanne on toetada ja suunata tõhustatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele.

2. Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7 koostatakse igale lihtsustatud õppe õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.

3. Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õpetamine, kasvatamine ja arengu toetamine toimub valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse minimaalselt, aga sel määral, et üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud.

4. Kooli õppe- ja kasvatusprotsessis kujundatakse õpilastel suutlikkust ja oskusi, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega. Taotletakse, et õpilastel kujuneksid teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad neil (vajaduse korral suunamise või abiga) jälgida, hinnata ning kohendada oma käitumist ja õpitegevust.

5. Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi, määratleb end riigi kodanikuna.

6. Lihtsustatud õppel põhikooli lõpetaja on praktilist tööd väärtustav ja täiendus- ning kutseõppeks valmis olev ühiskonnaliige. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele isiksusteks, kes on motiveeritud jätkama õpinguid ja tulevad võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, võimetekohasel tööl ja avalikus elus.

7. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste kujunemist toetab järjepidev koostöö erinevate osaliste vahel. Tähtis on õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajaduse korral kaasatakse tugispetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid jt

7 Pädevused

Kooli õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.

Pädevused jagunevad üld-, valdkonnapädevused ja kooliastmes taotletavad pädevused.

Üldpädevused on kooliastme- ja valdkonnaülelised pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

7.1 Üldpädevused

- kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
- sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abi- valmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

- õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varem õpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske; rakendada finatskirjaoskust;
- digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandatuse kaudu.

Ainekavades esitatakse õpitulemused, mis toetavad kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamist ning valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakute saavutatuse kohta antakse õpilasele kirjeldavat tagasisidet kooli määratud viisil.

8 Pädevused. LÕK

1. Lihtsustatud õppes käsitatakse pädevust kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.

2. Lihtsustatud õppes eristatakse üldpädevusi ja arenguperioodidel taotletavaid pädevusi. Pädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.

3. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad ning tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

4. Lihtsustatud õppes taotletavad üldpädevused on kohandatud lähtuvalt riikliku õppekava § 4 punktist 4

Õpilastel kujundatavad üldpädevused on:

- kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- sotsiaalne ja kodanikupädevus – on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme;

- enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;
- õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;
- suhtluspädevus – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele;
- matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;
- ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest;
- digipädevus – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

5. Lihtsustatud õppe puhul tuleb arvestada õpilaste arenguperioode, mis jagunevad järgmiselt: 1.–2. kl, 3.–5. kl, 6.–7. kl, 8.–9. kl. Selline jaotus, mis ei ühti kooliastmetega, tuleneb õpilaste arengu seaduspärasustest – muutustest õppijate kognitiivses arengus ning kõne ja isiksuse arengus. Eri arenguperioodidel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ning õpitulemuste kaudu.

6. Lihtsustatud õppe puhul esitatakse õpitulemused ainekavades kooliastmeti ja klassiti. Õpitulemuste esitamine klassiti toetab õppe planeerimist vastavalt õpilase potentsiaalsele arenguvallale ning võimaldab seada õpilasele jõukohaseid õppe eesmärgid.

9 Aste Põhikooli üldpädevuste kujundamise põhimõtted

Jnr	Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses	Igal õppeaastal toimuvad ülekooolilised tegevused, mis kujunevad eelkõige seda üldpädevust.
1	Kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilu- meelt; hinnata üldnimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;	Vabariigi aastapäeva aktus, emakeele nädal, leivanädal, erinevad näitused, loodusnädal
2	Sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;	Kodanikupäeva tähistamine, kooli sünnipäeva, perepäev, õpetajate päev
3	suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi	Talisordinädal, kevadine ja sügisene spordipäev, saaliorienteerumine, Kevadine ja sügisene orienteerumispäev, matkapäevad (sügisel, kevadel), Emakeelenädal,

		võõrkeelenädal, projektõpe
4	õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervise- käitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet ;planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varem õpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;	Viktoriin, ainenädalad, projektõpe
5	digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldus- väärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	võõrkeelenädal, projektõpe, ettevõtlus- konverentsil digivahendite kasutamine, I-Padi kasutamine, õppetunnid arvutiklassis, projektõpe
6	Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista	Matemaatikanädal, orienteerumine, maastikumäng

	loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid ees- märgipäraselt.	
7	ettevõtlikkuspädevus - suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;	Moekavad, projektõpe, matkapäevad, sügislaad, karnevisioon, ettevõtlusenädal ja konverents
8	Enesemääratluspädevus- suutlikkus mõista ja hinnata iseennast , omanõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme	Klasside vahelised tegevused, õppekäigud, klasside näidendite päev

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõimimine teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.

Loetletud valdkonnapädevuste kujunemist kirjeldatakse detailsemalt klassiti esitatud ainekavades.

Ainekavades esitatakse õpitulemused, mis toetavad kooliastme lõpuks taotlevate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamist ning valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused toetavad valdkonna- pädevuste kujunemist. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilastele sõnalist tagasisidet.

10 Õppekeskkond ja õppimise käsitlus

Õppekeskkond on õpilasi ümbritsev vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust. Õppekeskkond arendab edasi ja aitab säilitada paikkonna ja koolipere traditsioone.

- Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist
- Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel: osaleb kogu koolipere;
- luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamise põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate vahel.
- koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdselt, austades nende eneseväärikust ja eripära;
- jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- märgitakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii ükski kui ka koos kaaslastega;
- luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidest.

Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

- kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;

- kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja – vahendeid;
- on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.
- Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

11 Õppimise käsitlus

Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilaste käitumisvõimes. See tähendab selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja – hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks.

Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab füüsilises, vaimses ja sotsiaalses keskkonnas. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgistatumaks.

Õpikeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt koos kaaslastega. Õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima.

Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele teadmistele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust

usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda tuge ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarendamiseks.

Õpet kavandades ja ellu viies:

- arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervislikku seisundit, huvi ja kogemust;
- arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras, tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid, -viise ja -vahendeid;
- kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mis võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastmega õppida, arvestades sealjuures igäihe individuaalsust.

12 I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada,
- tahab õppida, tunneb rõõmu teada saamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;

- suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid ära õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- käitub loodust hoidvalt;
- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loo- vast eneseväljendusest ja tegevusest;
- hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

12.1 1.-2 klassi taotletavad pädevused LÕK

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) osaleb klassi ühistegevuses;
- 3) kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 4) kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega
- 5) eristab oma-võõrast-ühist;
- 6) hoiab korras oma välimuse; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;
- 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet; 3
- 8) täidab ülesanded koostevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piirides suulise korralduse kohaselt;

9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;

10) vaatleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;

11) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;

12) arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;

13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;

14) käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib / ei meeldi tasandil.

13 Õppe ja kasvatuses rõhuasetused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edukaks õppetöös.

- Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesanded ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
- kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele
- positiivse suhtumise kujundamisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- õpiharjumuste ja –oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- eneseväljendusoskuse ja –julguse kujunemisele;
- põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

13.1 Õppe ja kasvatuses rõhuasetused 1.–2. klassis. LÕK

1. Esimesel arenguperioodil on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine

küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppeesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.

2. Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist mina-meie-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostegevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.

3. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostegevuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.

4. Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.

5. Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant.

14 II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasusest;
- väärtustab oma rahvast ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;

- oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsesest ja lihtsast infovahetusest tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

14.1 Taotletavad pädevused 3.-5 klass. LÕK

- osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslasi; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;
- hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;
- hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolivalt;
- oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;

- täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);
- kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;
- vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;
- loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet; 4
- eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki; arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;
- arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;
- austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotavaid käitumisreegleid.

15 Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmise- ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldab murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning

aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

15.1 Õppe ja kasvatus rõhuasetused 3.–5. klassis LÕK

- Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.
- Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.
- Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.
- Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suulisi kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.

Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

16 III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää üks- kõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt;
- on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;

- suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja jälgib õigekirjareegleid;
- valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõraid tekste;
- suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendusele.

16.1 Taotletavad pädevused 6.–7. klassis. LÕK

- mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;
- oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;
- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;
- oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
- oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
- oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
- vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;

- loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmiste vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
- arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlus- ja õppevahendina;
- hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;
- oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnistada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;
- väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;

16.2 Taotletavad pädevused 8.–9. klassis LÕK

- tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
- suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
- arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
- esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;
- lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetilisel või õiguslikult vääradele ettepanekutele;
- täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;
- mõistab igapäevaelus ilmnevat inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

17 Õppe ja kasvatused rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatused põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidel ja võimetele vastavat õpiteed valida.

Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele;
- õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- õpilaste erivõimete ja huvidel arendamisele
- õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

17.1 Õppe ja kasvatused rõhuasetused 6.–7. klassis LÕK

- Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.
- Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.
- Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.
- Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

17.2 Õppe ja kasvatused rõhuasetused 8.–9. klassis LÕK

- Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased

tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.

- Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.
- Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid. 6
- Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

18 Õppekorraldus sh. õppe korraldamise viisid

Õppekava läbivad teemad

- 1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;

- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

3. Valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatöona;

4.korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- elukestev õpe ja karjääri kujundamine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- teabekeskond ja meediakasutus – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas
- tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

- tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õppekava läbivate teemade kirjeldused on esitatud lisas.

19 Õppe -ja kasvatus korralduse alused

1. Õppe ja kasvatus korralduse aeg ja viisid määratakse kooli õppekavas, kooli päevakavas ja tunniplaanis, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud ja käesolevas määruses kehtestatud nõuetest.

2. Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas; kasutatakse üldõpet, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde.

(3) Ainevaldkondade nädalatundide arv kooliastmete kaupa on järgmine:

Ainevaldkond	I aste	II aste	III aste
Keel ja kirjandus	19	15	12
Kehaline kasvatus	8	8	6
Kunstiained	10,5	7	6
Loodusained	3	7	20
Sotsiaalsained	2	6	10
Tehnoloogia	4,5	5	5
võõrkeeled	3	12	18

3. Eesti õppekeelega koolis või klassis õpitakse eesti keelt ainekava „Eesti keel” järgi, välja arvatud § 17 lõikes 1 sätestatud juhul. Eesti keelest erineva õppekeelega klassis õpitakse eesti keelt üldjuhul „Eesti keel teise keelena” ainekava järgi, kui kooli õppekavaga või individuaalse õppekavaga ei ole sätestatud, et eesti keelt õpitakse ainekava „Eesti keel” järgi. Eesti keelest erineva õppekeelega klassis kehtivad ainevaldkonnas „Keel ja kirjandus” nädalatundide erisused, mis esitatakse lisas

4. A-võõrkeelena õpitakse inglise, saksa või prantsuse keelt, B-võõrkeelena õpitakse inglise, saksa, prantsuse, hispaania, soome, rootsi, vene, läti või muud võõrkeelt kooli õppekavas määratud korras. Õpilane, kes õpib eesti keelt teise keelena, ei pea õppima B-võõrkeelt.

5. Õpilasele pakutakse B-võõrkeele õppima asumisel võimalust valida kahe või enama võõrkeele vahel.

6. Kohustuslike õppeainete õpitulemuste saavutamiseks arvestuslik nädalatundide jagunemine esitatakse õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas

7. Lisaks lõikes 3 sätestatule määratakse põhikooli I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne ja III kooliastmes nelja nädalatunni kasutamine kooli õppekavas. Eesti keelest erineva õppekeelega klassi tunnimahu määramisel lähtutakse § 15 lõikes 3 esitatud ainevaldkondade nädalatundide arvust ja maksimaalsest lubatud nädalakoormusest.

8. Kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, kutsealase eelkoolituse või kutseõppe korraldamiseks või valikainete ning lõimitud aine- ja keeleõppe (sealhulgas keelekümluse) kasutamiseks võib põhikool kooli hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamise. Need erinevused kirjeldatakse kooli õppekavas ning neist teavitatakse õpilaste vanemaid või teovõimelise õpilase puhul õpilast. Nimetatud erinevuste korral esitatakse I ja II kooliastmel kooliaasta lõpul vanema või teovõimelise õpilase puhul õpilase taotlusel ning III kooliastmel kooliaasta lõpul kõigi õpilaste kokkuvõtavad hinded ja hinnangud riikliku õppekava kohustuslike õppeainete loendi alusel.

9. Kooli hoolekogu nõusolekul võib põhikool oma tegevuses juhendada Steineri-Waldorfi hariduse Euroopa Nõukogu (*European Council for Steiner Waldorf Education*) kinnitatud

põhimõtetest ja püüdlustest ning korraldada sellest tulenevalt õpet viisil, kus riikliku õppekava I ja II kooliastme õpitulemusi ei taotleta vastava kooliastme lõpuks. Vastavad erisused määratakse kooli õppekavas ning kooli õppekava kooskõlastatakse Eestis Waldorfi hariduse põhimõtteid järgivaid koole ühendava organisatsiooniga, mille eesmärgiks on Waldorfi-pedagoogiliste asutuste vahelise koostöö korraldamine ning Waldorfi pedagoogika lähem tutvustamine ja edasiarendamine.

10. Muusika ja tantsu kutsealase eelkoolitusega III kooliastmes võib kooli hoolekogu nõusolekul õpetada eelkurseõppe eriala õppeaineid kunstiainete, tehnoloogia ja kehalise kasvatusa ainevaldkondadesse kuuluvate õppeainete asemel, taotlemata nendes ainevaldkondades riikliku õppekavaga määratud õpitulemuste saavutamist.

11. III kooliastmes korraldab põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema temavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö korraldust kirjeldatakse kooli õppekavas.

12. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemused.

20 Õppeaasata 2024/2025 on jagatud trimestriteks. Kokkuvõttev hindamine toimub kolm korda õppeaasta jooksul

20.1 Õppe ja kasvatusa korralduse alused LÕK

1. Õppe ja kasvatusa korraldus määratakse kooli õppekavas, lähtudes käesolevas lisas esitatud nõuetest ja ülesannetest.

2. Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas; kasutatakse üldõpetuslikku õpet, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde.

3. Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks. Kohustuslike õppeainete kavad esitatakse käesolevas lisas. Valikõppeainetele koostab ainekavad kool.

4. Kohustuslike ja valikõppeainete nädalatundide arv on järgmine:

20.2 Õppetundide arv nädalas eesti õppekeelega õpilasele LÕK

Õppeaine/klassid	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
A-võõrkeel					2	2	2	2	2
Matemaatika	5	4	5	5	5	5	4	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
Ajalugu						1	2	2	1
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Töö- ja tehnoloogiaõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7
Liikumisõpetus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Valikaine		1	2	2	2	2	2	2	2
Kokku	20	23	25	25	28	30	30	32	32

5. Võõrkeelena õpitakse ühte keelt. Eesti õppekeelega õpilaste puhul on selleks A-võõrkeel, mille õppimist alustatakse 5. klassist ning mille valib kool arvestades oma võimalusi ja õpilaste soove. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 6 ja §-st 10015 tulenevalt eesti keelest erineva õppekeelega õpilase puhul on võõrkeeleks eesti keel teise keelena, mille õppimist alustatakse 3. klassis. Lisaks keeletundidele on soovitatav õpetada eesti keelt lõimituna teiste õppeainetega (nt kunsti, tööõpetuse ja kehalise kasvatusena). Õpilasele, kelle emakeel ei ole õppekeel, võib A-võõrkeele või valikainete tundide asemel pakkuda keele- ja kultuuriõpet tema emakeeles. Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 2 võib keele- ja kultuuriõppe korraldamiseks vaba tunnimahu puudumisel õpilase suurimat nädala õppekoormust suurendada ühe tunni võrra.

6. Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.

7. Tööõpetus sisaldab kolme valdkonda: tööõpetus (1.–4. kl), käsitöö ja kodundus (5.–9. kl) ning tehnoloogiaõpetus (5.–9. kl). Alates 5. klassist moodustab kool õpilaste soovide ja huvide põhjal õpperühmad, millesse jagunedes on õpilastel võimalus õppida kas käsitööd ja kodundust või tehnoloogiaõpetust. Õpperühmadesse jagunemine ei ole soopõhine. Vähemalt 10% õppeks vahetavad õpilased õpperühmad nii, et käsitöö ja kodunduse asemel on tehnoloogiaõpetus ning tehnoloogiaõpetuse asemel käsitöö ja kodundus. Teemade järjestus õppeaastas kavandatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpetajate koostöös. Käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpitulemused vahetatud õpperühmades esitatakse kooli tööõpetuse ainekavas. Kooli õppekava võib koostada ka nii, et 5.–9. klassis õpetatakse mõlemat valdkonda ühendatult, mis võimaldab anda õpilastele vajalikul määral teadmisi ja oskusi nii käsitöö ja kodunduse kui ka tehnoloogiaõpetuse alal.

8. Lähtudes piirkonna ja kooli võimalustest ning õpilaste soovidest võib kool valida ka tööõpetuse ainekavas puuduva õppesuuna. Valitud tööõpetuse suunale koostab ainekava kool.

9. Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.

10. Kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks võib eesti keelest erineva õppekeelega koolis valikainete õpetamiseks ning lõimitud aine- ja keeleõppe rakendamiseks kooli hoolekogu nõusolekul muuta tunnijaotusplaani, kuid tööõpetuse tundide arvu vähendamata. Seejuures tuleb tagada taotletavate õpitulemuste saavutamine kooliastme lõpuks. Neid erinevusi kirjeldatakse kooli õppekavas ning neist teavitatakse õpilaste vanemaid.

11. Kooli hoolekogu nõusolekul võib põhikool oma tegevuses juhinduda waldorfpedagoogika põhimõtetest ja püüdlustest ning korraldada sellest tulenevalt õpet viisil, kus lihtsustatud õppe I ja II kooliastme õpitulemusi ei taotleta vastava kooliastme lõpuks. Vastavad erisused määratakse kooli õppekavas ning kooli õppekava kooskõlastatakse Eesti waldorfpedagoogika põhimõtteid järgivaid koole ühendava organisatsiooniga.

12. Kool võib otsustada, et III kooliastmes teevad õpilased loovtöö. Sellisel juhul esitatakse kooli õppekava üldosas neile õpilastele jõukohase loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise põhimõtted. (13) Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul võib kool vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või mõne teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppe korral arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust,

sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis kui kooli õppekava osa, kui see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

21 Tunnijaotusplaani õppeainete ja klassite

Ainevaldkond	I aste	II aste	III aste
Keel ja kirjandus	19	15	12
Eesti keel ja kirjandus	19	15	12
Kehaline kasvatus	8	8	6
Liikumisõpetus	8	8	6
Kunstained	10,5	7	6
Kunstiõpetus	5	5	3
Muusika	6	5	3
Loodusained	3	7	20
Loodusõpetus	3	7	20
Bioloogia			5
Geograafia			5
Keemia			4
Füüsika			4
Matemaatika	10	13	13
Matemaatika	12	16	14
Sotsiaalsained	2	6	10
Ajalugu		3	6
Ühiskonnaõpetus		1	2
Inimeseõpetus	2	2	2

Tehnoloogia	4,5	5	5
	4	6	5
Võõrkeeled	3	12	18
Inglise keel	3	9	9
Saksa keel		3	9

22 Valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted

Põhikool võimaldab õpilastele õpet valikainetes informaatika, draamaõpetus, pärimuskultuuri, ettevõtlusõpetus ja karjääriõpetuse õpetus, kehalised oskused ja liikumisoskused tunnijaotusplaanis toodud tundide mahus;

Valikainete valimise põhimõtted:

- valikainete valiku teeb kool koostöös hoolekogu ja õpilasesindusega
- valikainete valikul on määravaks kvalifitseeritud spetsialisti olemasolu;
- valikainete sisuline pool peab täiendama õpilase väärtus- ja sotsiaalpädevusi ja toetama aineõpet.

Õppeainet matemaatika on vabaaine arvelt 1. klassis üks ainetund. Selle ainetunni ajal õpetatakse õpilastele arvutit ja seda kuidas on matemaatika on seotud arvuti ja programmeerimisega. Kuidas arvuti aitab ülesandeid koostada ja ka lahendada.

3,4. ja 6. klassi lisatund on seotud robomatemaatikaga. Kirjutatakse programme ja lahendatakse erinevaid ülesandeid robotite abil.

8. ja 9. klassi matemaatika. Õppeaine eesmärgiks on tõsta õpilaste õpihuvi matemaatika vastu ja näidata õpilastele kui tihedalt on igapäevaelu seotud matemaatikaga, vähendada hirmu matemaatika aine ees ja innustada õpilasi tegema julgemaid valikuid reaalainetega seotud kutsevalikutele. Õppetöö toimub enamasti meeskondades ja projektõppe vormis lõimides erinevaid eluvaldkondi ja õppeaineid matemaatikaga. Kaasnev eesmärk on arendada meeskonnatöö oskusi ja enda ideede esitamist, analüüsivate ja kriitilist mõtlemist. Eesmärgiks on ka ITK vahendite kasutamisoskuse arendamine erinevates elulistest olukordades.

Muusika lisatunnis 5.klass. Õppeaine eesmärgiks on tõsta õpilaste õpihuvi pilliõppe vastu ja näidata õpilastele kuidas saab end väljendada läbi helide. Vähendada hirmu erinevate instrumentide ees ja innustada õpilasi tegelema muusikaga. Kaasnev eesmärk on arendada enda ideede esitamist, analüüsimiste ja kriitilist mõtlemist.

Kunstiõpetuse lisatundides tegeldakse kirjakunstiga. Õppeaine eesmärgiks on tõsta õpilaste õpihuvi kirjakunsti vastu, innustada õpilasi tegelema kirjakunstiga. Kaasnev eesmärk on arendada iseseivatöö oskusi ja enda ideede esitamist, analüüsimiste ja kriitilist mõtlemist. Eesmärgiks on ka ITK vahendite kasutamisoskuse arendamine.

2. Klassi inglise keel on mänguline inglise keele õppimine. Ühtlasi on ettevalmistus inglise keele õppimiseks. Tunnis toimub ainult inglise keele õppimine läbi rääkime.

Töö- ja tehnoloogias on lisatund

1. Arendab probleemilahendusoskust – Tehnoloogiaõpetus aitab õpilastel mõista ja lahendada praktilisi probleeme, mis arendavad nende loogilist mõtlemist ja kriitilist analüüsi, valmistades neid ette reaalse maailma väljakutseteks.

2. Toetab loovuse ja käeliste oskuste arengut – Varajane kokkupuude tehnoloogiaga soodustab loovust ja arendab käelist tegevust, andes õpilastele võimaluse katsetada ideede elluviimist ja arendada praktilisi oskusi.

23 Riiklikus õppekavas ette nähtud vaba tunnimaht on jaotatud järgmiselt:

1.-3.kl 8 tundi

klass	Tund	Arv
1	Matemaatika	1
1	Kodulugu	1
2	Inglise keel	1
2	Informaatika	1
2	Pärimuskultuur	1
2	Kodulugu	1
3	Liiklusõpetus	1

3	Liikumine	1
---	-----------	---

4.-6.kl 10 tundi

Klass	Tund	Arv
4	Matemaatika	1
4	Töö- ja tehnoloogia	1
4	Kodulugu	1
4	Kunst	1
5	Ettevõtlusõpe	1
5	Arvutiõpe	1
5	Kunst	1
5	Muusika	1
6	Matemaatika	1

7-9.kl. 4 tundi

Klass	Tund	Arv
7	Ettevõtlusõpe	1
7	Informaatika	1
8	Matemaatika	1
9	Matemaatika	1

24 Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

1. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed

õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

2. Põhikool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

3. Põhikool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.

4. Põhikool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul

25 Õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused

1. Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel.

2. Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest. Õpilase õppe toetamiseks võib kasutada § 15 lõikes 4 nimetatud tunniressurssi.

3. Liikumispuudega õpilasele võib kooli õppekava või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 10 õppeaastat.

4. Kõnepuudega õpilasele võib kooli õppekava või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 10 õppeaastat, suurendada keele ja kirjanduse valdkonna õppemahtu ning loobuda B-võõrkeele õppest.

5. Kuulmispuudega õpilasele võib kooli õppekava või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 11 õppeaastat, suurendada keele ja kirjanduse valdkonna õppemahtu ning loobuda B-võõrkeele õppest. Lisanduvad keeleõppe tunnid võib asendada viipekeele õppega.

6. Nägemispuudega õpilasele võib kooli õppekava või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 10 õppeaastat ning suurendada tehnoloogia valdkonna õppemahtu.

7. Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks arvestada kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga tema varasemat õpi- või töökogemust ning teha muudatusi või kohandusi kui ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

8. Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:

õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;

õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;

õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;

kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

9. Kõikidele toimetuleku- ja hooldusõppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava. Õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

26 Mittestatsionaarses õppes kohaldatavad erisused

Tunnijaotusplaan mittestatsionaarses õppes määratakse kooli õppekavas, tagades õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamise kooliastmete lõpuks ning arvestades põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 22 sätestatud õppekoormust ja käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud erisusi.

- Mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus, tööõpetus, käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpetus kohustuslike õppeainete hulka.
- Mittestatsionaarses õppes õppija puhul võib õpilase taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.

27 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemadeõpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aine üleseid, klasside vahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlust;
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.
- Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisel on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

- Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega

28 Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad

- elukestev õpe ja karjääri kujundamine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuurilisest salliv ja koostööaldis;
- teabekeskond ja meediakasutus – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas

omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas

- tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks; kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujunemisele;
- väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub võimaluse korral oma võimaluste piires.

Jnr.	Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivat teemat	Igal õppeaastal toimuvad ülekoollised tegevused, kus käsitletakse eelkõige seda läbivat teemat.
1	elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid	Karjäärinõustamine, külalised väljapoolt kooli, õppekursioonid ettevõttesse, erinevad külalised projekti „tagasi kooli“ raames
2	keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele	Metsa istutamine, koolipargi hooldamine, matkad (sügisel, kevadel), loodusnädal

3	<p>kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;</p>	<p>Koolikontserdid, mis on kogu kogukonnale. Erinevate rahvakommete tutvustamine.</p> <p>Kooli sügislaad.</p>
4	<p>kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;</p>	<p>Rahvatants, Saaremaa ekskursioonid, teatri ja näituste ühiskülastused, koostöö Aste ja Kurssaare linna raamatukogudega. Iga aastane karnevisoon.</p> <p>Külaliskontserdid koolis.</p>
5	<p>teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;</p>	<p>Viktoriinid, õpioskuste päevad., ainenädalad</p>
6	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;</p>	<p>Projektorite kasutamine. Puutetundliku tahvli kasutamine ainetunnis. Oma kooli õppekeskkond Moodle kasutamise võimalus, office 365 kasutamine (pilve põhine õpe). Osalemine interaktiivsetes projektides „Tere kevad“ RMK metsaviktoriinist osa- võtt</p>

7	tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele	Spordipäevad. Iga aastane talispordinädal. Õuesõppe päevad ja tunnid. Keskkonnaameti projektidest osavõtt. 3. klassi ujumistunnid.
8	väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.	6. klassi turvapäev Kooli põhiväärtuste järgimine.

29 Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemine

Liikluskasvatus on lasteasutuse ja kooli õppe- ning kasvatustegevuse kohustuslik osa, mille käigus lapsed omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks.

Lasteasutuses ja põhikooli esimeses astmes (1.–3. klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

Põhikooli teises (4.–6. klass) ja kolmandas astmes (7.–9. klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Teemasid käsitletakse lõimunult õppeainetega kõigis kooliastmetes

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt.

teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäijana, sõitja kui ka juhina.

Koolis kujundatakse liikluskasvatusteemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

30 I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid , sh. helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed
- oskab käituda ühissõidukis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada
- oskab valida jalgrattaga , rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta
- oskab ohutuli liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta, peatuda, kuulata vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust
- oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest

31 Valikõppeainete ja võõrkeelte valik

32 I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks

1. ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses
2. oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist, ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine

33 II kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust

- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada
- oskab ohutult evakueeruda koolist
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada
- oskab kasutada (vajadusel) kasutada tulekustutustekki
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi
- oskab käituda/ tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus hoones
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid , sh helkur , turvavöö, jalgratturi/ mopeedijahi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed
- oskab käituda ühissõidukis , siseneda , väljuda ning sõiduteed ületada
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid
- tunneb/ teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile)
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusosalaste teemakäsitluste kohta
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida

34 II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

1. õpetada mõistma väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel

2. ohutusosalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine

35 III kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda
- oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerimisel abi endast noorematele
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada
- oskab kustuda väikeseid tulekoldeid (sh lõke, süttinud rasv pannil)
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi

- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning põlve ning küünarnuki kaitseid
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda
- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks
- kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid
- mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgrattur, mopeedijuht)
- on teadlik ohutusalaadest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta
- oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti liiklusohutusala olukorda teiste riikidega

36 III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- õpetada mõistma ja väärtustama ohutust,
- iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel
- ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, praktilised ohutusala õppused

37 III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töökoostamise ja hindamise kord

37.1 Üldsätted

Korralduse reguleerimisala

Korraldus määrab kindlaks põhikooli III kooliastme loovtöö mõistete selgitused, eesmärgid, korraldamise põhimõtted; loovtöö liigid, juhendamise põhimõtted, esitlemise ja hindamise rakendussätted.

37.2 Mõisted

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus III kooliastme õpilane rakendab ise- seisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud. III kooliastme läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv loovtöö on uurimus, projekt, kunstitöö vms ja selle kirjalik kokkuvõte. Kirjalik kokkuvõte avab loov- töö tausta, lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldab eesmärgistatud lahendust, töö päevakajalisust, tööprotsessi ja töö tulemust.

37.3 Loovtöö eesmärk

Loovtöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:

- õpilase tervikliku maailmapildi ja loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- õpimotivatsiooni, eneseanalüüsi ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT vahendite kasutamine jne)
- õpilast tema võimete paremal tundaõppimisel, mis aitaks teha valikuid

38 Loovtöö korraldamise põhimõtted

Direktor määrab loovtöö üldise korralduse koordineerija, kelleks on õppealajuhataja, kes tagab vajaliku koostöö IT-juhi, raamatukogu töötaja, klassijuhatajate, õpilaste juhendajate ja teiste õpetajate vahel. Koordineerija toetab ja juhendab klassijuhatajaid ja õpilaste juhendajaid, töötab välja tähtjalise ajakava ja jälgib kõigi loovtööga seotud sündmuste kulgu, valmistab vajalikud materjalid. Loovtöö sooritatakse kolmanda kooliastme lõpuks.

Klassijuhataja toetab oma klassi õpilasi teemade ja juhendaja valikul. Loovtöö üldine ajakava on järgmine:

- 8. klassis tutvustatakse loovtöö korraldust eesti keele tundide raames, mille käigus käsitletakse loovtöö olemust, info otsimist ja analüüsi ja vormistust;
- 7. klassi õpilased osalevad eelmise lennu loovtööde kaitsmisel, eelnevalt on õpilastele tutvustatud loovtöö korraldust ja sisu, ajagraafikut ja hindamise põhi- mõtteid;
- õpilased analüüsivad kaitsmist, toovad välja meeldinud tööd ja põhjendused ning mida kasulikku nad õppisid enda loovtöö tegemiseks;
- esimese trimestri lõpuks õpilane/sed informeerib/vad koordinaatorit loovtöö koostamise alustamisest: valitud teema, töö eesmärk, kasutatavad meetodid, kirjaliku või teoreetiline osa allikad (probleemi varasem käsitus teaduslikus kirjanduses), töö koostamise kava ja kontakt juhendajaga;
- veebruariks täpsustab õpilane töö teema, töö eesmärgi ja loovtöö protsessi tulemi;
- enne loov- või uurimistöö esitamist konsulteeritakse eesti keele õpetajaga;
- mätsi lõpuks annab juhendaja kogu protsessi ja koostöö kohta hinnangu;
- loovtöö kaitsmine toimub üldjuhul aprilli teisel nädalal.

Direktor kinnitab kogu kooli töötajaskonna poolt välja töötatud kooli kirjalike tööde vormistamise juhendi, mille alusel vormistatakse loovtöö kirjalik osa.

Loovtööd koostavad kõik 3. kooliastme õpilased 1 kord kooliastme jooksul.

Loovtöö hindamisel lähtutakse kujundava hindamise põhimõtetest ja kooli õppekava hindamise korraldusest.

Direktor määrab loovtöö hindamiskomisjoni komisjoni vähemalt kaks nädalat enne kaitsmist.

Loovtöö võib lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud ja saavutanud märkimis- väärse koha üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil, õpilasuurimistööde konkursil (näiteks Archimedese Eesti õpilaste teadustööde riiklik konkurs, GLOBE õpilasuurimistööde konkurs, Tartu keskkonnahariduskeskuse õpilaste kesk- konnaalaste uurimistööde konkurs jne). Vastava otsuse võtab juhendaja soovitusel ja õpilase ning vanema põhjendatud taotluse alusel vastu loovtöö hindamis- komisjon.

Loovtöö tagastatakse üldjuhul autoritele, kooli poolt arhiveeritakse tööd digitaalsel kujul (teksti-, pildi-, heli-, või videofailidena) ja/või säilitatakse koolis kokkuleppel autoriga ning tagastatakse autorile kirjaliku avalduse esitamisel. Õpilaste loovtöödega seonduvaid materjale kasutatakse kooli õppetegevuses, kooli tutvustavates trükistes, kooli õppematerjalidena jne.

39 Loovtöö liigid

Õpilasuurimus on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Töö kirjutamine annab õpilastele iseseisva uurimistöö kogemuse ning võimaluse tegeleda huvipakkuvate teemade ja probleemidega kas individuaalselt või koostöös kaasõpilastega. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Samuti aitab uurimistöö kaasa oskusele oma mõtteid edasi anda loogiliselt nii kõnes kui kirjas. Uurimistöö on valdavalt analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused. Uurimistöö koostamise etapid on: valdkonna või õppeaine ning esialgse teema valimine, koos juhendajaga ajakava koostamine, juhendaja poolt soovitatud kirjandusega tutvumine, juhendaja abiga probleemi sõnastamine, andmete kogumine, vastavalt nõuetele uurimistöö kirjutamine, oma töö hindamiskomisjonile esitlemine. Õpilasuurimus koosneb järgmistest osadest: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, töö põhiosa (peatükid ja alapeatükid), kokkuvõte, sh enesehinnang, kasutatud kirjanduse loetelu, lisad (vajadusel).

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö(ülesanne) vm ettevõtmine, pakub hea võimaluse üksi või koos kaaslastega valitud teemadel viia ellu oma ideid. Projekt annab korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja veel palju teisi elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi. Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

Loovtöö kaunites kunstides (muusika, kunst, kirjandus jms) ja tehnilisel teemal (leiutis, toode jms) kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav. Loovtöö võib olla nii praktiline töö kui ka vaimse idee kandja. Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile. Loovtöö teosena võib olla õpilase omalooming. Tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, performance, tantsuetendus, raamat, mäng, ajaleht, õpilasfirma, õppematerjal jne.

Loovtöö puhul koostab õpilane ka kirjaliku osa, mis vormistatakse vastavalt kooli poolt kehtestatud nõuetele. Kirjaliku osa ülesehitus on järgmine: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, töö käigu kirjeldus, kokkuvõte, sh enesehinnang tööle, kasutatud kirjandus.

40 Loovtöö juhendamise põhimõtted

Direktor määrab loovtöö juhendaja oma käskkirjaga I veerandi lõpuks. Loovtöö juhendamine toimub vastavalt ajagraafikule.

Juhendaja:

- aitab õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;
- soovib vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava
- nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse;
- osutab keelekorrektsusele, et konsulteeriks eesti keele õpetajaga;
- julgustab / innustab probleemide tekkimise korral või siis julgustab probleeme
- nõustab õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul.

41 Loovtöö vormistamine

Loovtööl peab olema kirjalik osa.

Loovtöö kirjalik osa vormistatakse vastavalt kirjalike tööde koostamise juhendile, mis on avalikustatud Aste Põhikooli kodulehel

Loovtöö kirjaliku osa struktuur:

- tiitelleht (kooli nimi, töö pealkiri, töö liik, autori ja juhendaja nimed, töö valmimise koht ja aasta);
- sisukord;
- sissejuhatus (teema valiku põhjendus, töö eesmärgid) kuni 1,5 lehekülge;
- töö põhiosa (töö käik, kasutatud meetodid, kollektiivselt tehtud töö puhul ka iga õpilase panuse kirjeldus) kuni 5 lehekülge;
- kokkuvõte (hinnang tehtud tööle, põhijäreldused) kuni 1,5 lehekülge;
- kasutatud allikate loetelu;

Vormistamisnõuetele mittevastav töö tagastatakse õpilasele paranduste tegemiseks.

42 Loovtöö kaitsmise korraldamine

Loovtöö kaitsmiseks moodustatakse vähemalt kolmeliikmeline kaitsmiskomisjon, mille määrab direktor.

Kaitsmiskomisjoni koosseisu ja kaitsmise kuupäevad kinnitab kooli direktor.

Loovtöö kaitsmisele lubatakse õpilane, kui tema töö on juhendaja hinnangul kaitsmiskõlbulik ja kellel on tähtaegselt esitatud töö kirjalik osa.

Juhendaja poolt heaks kiidetud loovtöö kirjalik osa esitatakse kaitsmiskomisjonile tutvumiseks nädal enne töö kaitsmist.

Loovtöö kaitsmine on avalik. Loovtöö koostaja teeb 5 – 10 minutilise suulise ettekande, põhjendades teema valikut ja töö eesmärki, kirjeldades töö käiku ja analüüsides saadud tulemusi. Suulist ettekannet võib illustreerida näitliku abimaterjaliga.

Loovtööd ei pea kaitsma kui loovtöö on kaitstud juba avalikel konkurssidel, festivalidel

Ettekande lõpus annab loovtöö juhendaja praktilisele tööprotsessile ja selle tulemusele omapoolse hinnangu. Kaitsmiskomisjon ja kuulajad võivad esitada tööd puudutavaid küsimusi.

43 Loovtöö hindamine

Loovtööle ja selle esitlemisele annab koondhinnangu kolmeliikmeline kaitsmiskomisjon, kuhu kuulub ka õpilase juhendaja. Rühmatöö puhul antakse hinnang iga liikme töö panusele.

Hinnang antakse:

- Töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; kunstitöö ning omaloomingulise muusikateose puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust.
- Loovtöö protsessile: õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkust, suhtlemisoskust.
- Loovtöö vormistamisele: teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine.
- Loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, esitluse arusaadavus, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.

- Loovtöö hindamine toimub vastavalt kehtivale hindamismudelile .
- Loovtöö mittesooritamises eriarvamusel olemine otsustatakse komisjoniliikmete hääلteenamusega.

Mittesooritamise korral on õpilasel võimalus loovtööd, pärast täiendamist uuesti kaitsta.

44 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sealhulgas õppekava rakendamist teotavad tegevused.

44.1 Ülekooliliste projektide kavandamise põhimõtted

Kooli arengukavast, põhieesmärkidest, traditsioonidest, spordi- ja huvitegevusest lähtuvalt kavandab kool ülekoolilisi projekte.

Projekte võivad algatada ka õpilasesindus ja kooli hoolekogu. Kavandatud ülekooliline tegevus on sätestatud kooli üldtööplaanis.

Ülekoolilised projektid (nt. spordipäev, ekskursioonipäev jt) toetavad sotsiaalsete-, suhtlus- ja ettevõtlikkuspädevuste omandamist.

44.2 Koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

Koolidevahelistes projektides osalemisel soovib kool keskenduda õpilastes väärtuspädevuste, sotsiaalsete pädevuste, õpipädevuste, suhtluspädevuste ja ettevõtlikkuspädevuste arendamisele.

Aste Põhikool kuulub tervist edendavate koolide võrgustikku. Õppeaineid läbivad tervispoliitika teemad kõigis kooliastmetes. (näiteks koolikiusamine, transport ja liiklus, toit ja kehaline tegevus, tervis)

- Projektid, mis seotud tervist edendava kooli arendamisega.
- Pärimiskultuuri ainevaldkonnast lähtuvad projektid
- Keskkonna alased projektid maakonna erinevate koolidega

44.3 Õppekäigud

Iga klass saab õppeaasta jooksul osa kahest õppekäigust.

Jaanuaris ettevõtlusekuu raames külastab iga klass ühte ettevõtet.

Mai kuus on igal klassil üks õppekäik seotud loodusega.

44.4 Huviringid:

Huviringid toetavad õppetegevust. Õpilased osalevad nii koolis kui ka väljaspool kooli toimuvates huvitegevuses.

45 Õppe ja kasvatus korraldus ja ajakasutus

45.1 Õppe ja kasvatus korraldus

Kool lähtub põhimõttest, et:

- kvaliteetne põhiharidus on kättesaadav kõigile õpilastele, sõltumata nende sotsiaalsest või majanduslikust taustast või hariduslikest erivajadustest;
- õpilaste liikumisel ühelt kooliastmelt või haridustasemelt teisele ei ole takistusi;
- kool lähtub oma tegevuse korraldamisel piirkonna eripärast, õpilaste vajadustest ja huvidest, vanemate ettepanekutest.
- Koolis toimub statsionaarne tavaõpe, kus kõiki õppekavas loetletud õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel vastavalt tunnijaotusplaani alusel koostatud tunniplaanile.
- Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ja õppekavaväliste tegevuste (pikapäevarühm, ringid) järjestust ja ajalist kestust.
- Kooli õppe ja kasvatus korraldus on reglementeeritud kooli kodukorras ja põhimääruses.

Aste Põhikoolis on õppeaasta jaotatud 3 õppeperioodiks. Seega kanntakse tunnistusele perioodihinded ja õppeaasta lõpus aastahinded.

46 Õppe ja kasvatus ajakasutus

Õpilase vanema ja direktori kokkuleppel arvestab kool õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana (nt koduõppel olev õpilane) tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Kool arvestab „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses” sätestatud nõudeid õppeaasta pikkusele, samuti õpilase suurima nädalakoormuse piiranguid.

Projekt-, õues- ja muuseumiõpe ning ekskursioonid ja õppekäigud toimuvad õppeveerandite viimasel nädalal.

47 Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine

Hindamise eesmärk on:

- toetada õpilase arengut;
- anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

48 Käitumise ja hoolsuse hindamine

Kool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas Stuudiumi kaudu.

Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

Käitumist ja hoolsust hindavad aineõpetajad, kellel on antud klassiga nädalas kaks/kolm või rohkem kui kolm tundi. Vähema tundide arvuga õpetajad saavad oma ettepanekud teha

klassijuhatajale. Klassijuhataja kannab tunnistusele käitumise ja hoolsuse koondhinde aineõpetajate hinnete keskmisena.

Käitumist hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.

Käitumishindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kelle üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide ja kooli kodukorra järgimine on harjumuspärane igas olukorras.

Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes enamasti järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning kooli kodukorra nõudeid.

Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ja suunamist.

Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes pidevalt eirab kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate nõudmistele.

Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka korduva põhjuseta puudumise korral või üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse lastevanematele sügisesel lastevanemate üldkoosolekul, vajadusel ka individuaalselt

Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.

Hoolsust hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.

Hoolsushindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki aineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt.

Hoolsushindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kui ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded.

49 Hindamisest teavitamine

Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

Õpitulemuste hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab klassijuhataja õpilastele iga trimestri algul.

Õpilane saab aineõpetajalt trimestri alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvõtteid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid.

49.1 Hinde vaidlustamine

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne tööpäeva jooksul pärast hinde teada saamist, esitades direktori asetäitjale õppe- ja kasvatustöö alal kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega (kirjaliku töö hinde vaidlustamisel ka vastava töö).

Õpilase hindamisel koolis tekkinud eriarvamusi ja vaidlusküsimusi lahendavad õpilase või lapsevanema nõudmisel aineõpetaja, klassijuhataja ja/või direktori asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal.

Hinde pannud õpetaja on kohustatud selgitama hindamise põhimõtteid, korda ja hindamiskriteeriume ning põhjendama hinde õigsust ja nõuetele vastavust.

Vajaduse korral vaatab vaidlusaluse küsimuse läbi kooli õppenõukogu, teeb otsuse ja teavitab sellest õpilast ja lapsevanemat kolme tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

Kui õpilane või lapsevanem ei ole kooli juhtkonna või õppenõukogu otsusega nõus, võib ta pöörduda kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle riiklikku järelevalvet teostava ametniku poole viie tööpäeva jooksul arvates otsusest teada saamisest.

Õpilasel ja/või lapsevanemal on õigus pöörduda ühe hinde vaidlustamise küsimuses ainult üks kord.

49.2 Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse

tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämist ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

49.3 Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppetee- ma lõppedes.

49.4 Hindamisel viie palli süsteemis:

hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused põhikoolis võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisele õppimisele

või edasises elus, gümnaasiumis vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;

hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui põhikoolis õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus; gümnaasiumis saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi;

hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või maha kirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”.

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasel võimalus järeltöö sooritamiseks. Kui õpilane ei soorita järeltööd, jääb hinne “puudulikuks” või “nõrgaks”; hindamata töö korral hinnatakse see hindegaga „nõrk”.

Aste Põhikooli 1., 2., 3. klassis ei hinnata õpilast numbriliselt. Trimestri lõpus antakse kirjalik hinnang/ tagasiside õpilase edasijõudmisele erinevate õppeainetes. Hinnang antakse Stuudiumis olevas kujundava hindamise tunnistuse kaudu.

Õppeaasta lõpul antakse tunnistus vajadusel paberkandjal. Vajadusel on võimalik sõnalised hinnangud teisendada hindedkaalasse.

Muusikaõpetuses, kunstiõpetuses, kehalises kasvatuses, tööõpetuses, töö- ja tehnoloogiaõpetuses, draamaõpetuses, õpioskustes, pärimuskultuuris ja informaatikas hinnatakse 1.-9. klassini õpilasi arvestatud ja mittearvestatud. Vajadusel on võimalik sõnalised hinnangud teisendada hindedkaalasse, mis on toodud lõikes 4.2. Arvestatuks loetakse õppeaine siis kui õpilane on sooritanud õppeveerandi jooksul 75% nõutavatest oskustest.

1.-9. klassini võib kasutada arvestatud ja mittearvestatud hindamist trimestri jooksul kõikides õppeainetes protsessihinnetena. Arvestatuks loetakse töö siis kui õpilane on saavutanud 50% nõutavatest oskustest. Kokkuvõtvad ja arvestuslikud tööd on hindelised.

50 Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine põhikoolis

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestri- või aastahinneteks ning perioodi koondamine aastahinneteks.

Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

Õpilast ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemat teavitatakse kokkuvõtvatest hinnetest trimestri lõpus, Stuudiumi kaudu. Aastahinded nii Stuudiumi kaudu kui ka pabertunnistuse kaudu.

I ja II kooliastmes võib kokkuvõtva hindamisena kasutada vähemalt kaks korda õppeaastas toimuvat kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtvate hinnangute andmist, millel ei pea olema numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõtvas hinnangus peab selgelt kajastuma, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud.

Õppeaine trimestri hinne võib jätta välja panemata, kui õpilane on hinnataval perioodil puudunud rohkem kui 50% toimunud tundidest.

Kui trimestri kestel on õppeaine hinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk” või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang.

Õpilasele, kelle trimestri hinne on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, parandusõpe jm) vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Aastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järg- misse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järg- misse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestri hinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõu- kogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppe- perioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust korda- ma.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

50.1 Põhikooli lõpetamine

Põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava või põhikooli lihtsustatud riikliku õppe- kava (abiõppe õppekava) järgi põhihariduse omandanud õpilasele, kelle õppe- ainetes aastahinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik lõpueksamid sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest, antakse õppenõukogu otsusega põhikooli lõputunnistus.

Põhikooli aastahinded avaldatakse Stuudiumis 01. juuniks.

Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk“ või „puudulik“ viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksami sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

Lõigetes 8 ja 12 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajas.

5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina. Koolieksami ettevalmistamisel ja hindamisel lähtutakse §-des 20–22 sätestatust.

(6) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hindad või milles tal ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu.

Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses. Koolid, kus rakendatakse mittestatsionaarset õppevormi, on kohustatud looma võimaluse kooli lõpetamiseks eksternina koolikohustusliku ea ületanud isikule, kes on esitanud koolile sellekohase kirjaliku taotluse hiljemalt jooksva õppeaasta 1. novembriks. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

50.2 Täiendav õppetöö ja klassikursuse kordama jätmine

Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse.

Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.

Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane õppeainetes, milles tulenevalt veerandihinnetest või veerandite lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või anda samaväärne kokkuvõttev sõnaline hinnang.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines pandud välja aastahinne «puudulik» või «nõrk», täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama. Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud riikliku õppekava (abiõppe õppekava) ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi ning gümnaasiumiastmel õppivaid õpilasi

51 Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamise korraldus

Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppe- teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks iga õppeperioodi algul.

Kooli ja vanemate koostöö koordineerimiseks kutsub direktor kokku vähemalt üks kord õppeaastas lastevanemate üldkoosoleku.

Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel.

Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpi- vajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet

Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Vajadusel koosta- takse individuaalne õppekava või suunatakse õpiabi tundidesse

Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis arenguveestlusi, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestluste korraldamine käib vastavalt koolis kinnitatud arenguveestluste korrale.

Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

52 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

HEV õpilastele tugisüsteemide määramise eesmärk on õpilaste erivajaduste õigeaegne märkamine ja sekkumine, et ennetada püsivaid õpiraskusi, koolist väljalangemist ning tagada põhikooli lõpetamine positiivsete tulemustega. Varajane märkamine ja sekkumine annavad õpilasele võimaluse õppida võimetekohaselt.

52.1 HEV õpilaste tugi- ja nõustamissüsteemi töökorraldus Aste Põhikoolis

PGS § 37.

Haridusliku erivajadusega õpilane

Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

53 Tugispetsialistid koolis

1,0 sotsiaalpedagoog

0,5 eripedagoog,

1,0 õpiabiõpetaja,

1,0 pikapäevaõpetaja

Logopeedi teenus: Rajaleidaja , Kallmäe Kooli tugiteenuste meeskond

Tegevused õpiabivajaduse väljaselgitamisel:

1. Koostöö ning infovahetus tulevase lasteaiaõpetajate, tulevase 1.klassi õpetaja ja logopeedi vahel HEV laste väljaselgitamiseks.

2. Õpilase jälgimine aineõpetajate ja klassijuhataja poolt, probleemide ilmnemisel HEV koordinaatori teavitamine.

3. Eripedagoog- logopeedi uuringud, vajadusel kliiniliste lisauuringute või maakondliku ÕNK tugiteenuste soovitamine lapsevanemale.

4. Arenguvestlus koos õpilase ja lapsevanemaga.

5. HEV töörühma kokkukutsumine.

6. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK) täitmine.

53.1 Rakendatavad tugimeetmed:

- Klassijuhataja töö
- Aineõpetaja konsultatsioonides osalemine
- Puuduliku veerandihinde korral kohustuslikus ainekonsultatsioonis osalemine
- Õpitulemusvestlused klassijuhataja ja/või aineõpetajaga.
- Arenguvestluste läbiviimine.
- Võimekamate õpilaste märkamine, aineringi suunamine, ettevalmistamine aineolümpiaadideks, konkurssideks, võistlusteks jms
- Pikapäevarühma töö
- Logopeediline abi
- Õpiabirühma suunamine
- Võimalusel abiõpetaja või tugiisiku rakendamine
- Vajadusel valla sotsiaaltöötaja kaasamine
- Individuaalse õppekava koostamine
- Võimalusel ja vajadusel maakondliku ÕNK tugiteenuste kasutamine

Nõustamiskomisjoni ettepanekul põhinevate meetmete rakendamine

Klassijuhataja töö

Klassijuhataja jälgib õpilaste õppeedukust ja käitumist ning õpi- või käitumisraskuste ilmnemisel teavitab HEV koordinaatorit ning teeb ettepanekuid „Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi avamiseks“ ning on otseseks infoedastajaks kooli ja kodu vahel.

Aineõpetaja konsultatsioonides osalemine (Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §37 lg 1)

Aineõpetaja tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde ja kasutab diferentseeritud õppe võimalusi. Aineõpetajate konsultatsioonide ajad avalikustatakse kooli veebilehel ning aineõpetaja teavitab vastavaid õpilasi konsultatsioonide vajalikkusest.

Puuduliku veerandihinde korral kohustuslikus ainekonsultatsioonis osalemine

(Alus: Põhikooli riiklik õppekava §22 lg 4)

Kohustuslik konsultatsioon on mõeldud süveneva mahajäämuse vältimiseks.

Kohustuslikust aineõpetaja konsultatsioonist osavõtmiseks saab õpilane konsultatsioonide graafiku toimivate aegade ja läbitavate teemadega. Samuti saab teatise lapsevanem, kes tagastab selle allkirjastatult.

Õpitulemusvestlused klassijuhataja ja/või aineõpetajaga

Aineõpetajad koostöös klassijuhatajaga ja vajadusel HEV koordinaatoriga jälgivad õpilaste õppetöötulemusi ja vestlevad õpilasega individuaalselt, et anda teavet tema õpitulemustest, vajakajäämistest ning õpitulemuste parandamise võimalustest. Võimalusel sõlmitakse õpilasega kirjalik kokkulepe tema vastutuse suurendamiseks õpitulemuste parandamisel.

Käitumisest tingitud õpiraskuste korral viiakse läbi sarnaseid ümarlauavestlusi, vajadusel koostatakse klassijuhatajaga koostöös käitumise tugikava.

Arenguvestluste läbiviimine (Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §37 lg 5)

Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

Võimekamate õpilaste märkamine, aineringi suunamine, ettevalmistamine aineolümpiaadideks, konkurssideks, võistlusteks jms

(Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §48 lg 2)

Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine või täiendav juhendamine aineõpetajate poolt (konsultatsioonid ja / või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

Pikapäevarühma töö (Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 37 lg 4)

Pikapäevarühm võimaldab õpilasele tuge ja järelevalvet õppetööst vaba aja sisustamisel ning koduste õpiülesannete täitmisel, pedagoogilist juhendamist ja suunamist huvitegevuses ning huvide arendamisel. Tugimeetmena rakendatakse pikapäevarühma kokkuleppel lapsevanemaga. Pikapäevarühma töökorralduse ja päevakava kehtestab kooli direktor.

Logopeediline abi (Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §37 lg 2) Logopeed:

nõustab hariduslike erivajadustega õpilasi, nende vanemaid ja aineõpetajaid.

osaleb Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel ning individuaalsete õppekavade koostamisel ja hindamiseluste väljatöötamisel.

otsustab koos aineõpetajate ning teiste tugispetsialistidega kõne- ja kirjutamispuudega õpilaste kirjalike tööde diferentseeritud hindamise vajaduse üle.

teeb koostööd tulevase 1.klassi õpetajaga hariduslike erivajadustega õpilaste väljaselgitamisel.

Õpiabirühma suunamine

(Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §49 lg 1)

Õpiabirühma võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja

harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

Õpilane võetakse õpiabirühma vastu aineõpetaja koostatud IÕK alusel, HEV koordinaatori ettepanekul ja kooli direktori otsusel ning lapsevanema nõusolekul.

Võimalusel abiõpetaja või tugiisiku abi rakendamine

(Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §46 lg 9)

Abiõpetaja või tugiisiku vajalikkust märkab aineõpetaja ja/ või HEV koordinaator ning teavitab sellest kooli juhtkonda.

Abiõpetaja või tugiisiku teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.

Individuaalse õppekava koostamine (Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §18)

Õpilasele, kelle veerandihinne on «puudulik» või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne

õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. (RÕK § 22 lg7)

Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavadest sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavadest sätestatud korras individuaalne õppekava.

Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

Individuaalse õppekava koostab IAJK alusel aine- või klassiõpetaja koostöös HEV koordinaatori või teiste tugispetsialistidega. IÕK rakendatakse vanema avalduse, klassijuhataja, aine- või klassiõpetaja, direktiooni ettepanekul, samuti meditsiiniliste uuringute tulemusel tehtud ettepanekute alusel. Rakendamise otsuse kinnitab kooli direktor.

Võimalusel ja vajadusel maakondliku ÕNK(Rajaleidja) tugiteenuste kasutamine.

Kui koolis rakendatavad tugimeetmed ei anna HEV õpilase puhul eeldatud õpitulemusi või lapsevanem ei nõustu koolis pakutavate tugiteenuste võimalustega, soovitatakse lapsevanemal pöörduda piirkondlikku ÕNK-sse täiendava nõustamise ja soovitude saamiseks.

Nõustamiskomisjoni ettepanekul põhinevate meetmete rakendamine. (Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 48)

Kui erinevad koolis rakendatavad tugimeetmed ei anna HEV õpilase puhul eeldatud õpitulemusi ja õpilane ei arene võimete kohaselt, mida tõendavad ka eelnevad meditsiinilis-psühholoogilised uuringud, suunab kool õpilase maakondlikku nõustamiskomisjoni.

Komisjoni suunamist ja vastava dokumentatsiooni täitmist korraldab HEV koordinaator tuginedes HEV töörühma ettepanekutele. Õpilase nõustamiskomisjoni suunamiseks annab lapsevanem nõusoleku.

Nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul rakendab kool õpilasele lihtsustatud, toimetuleku, hooldusõpet või, õppe korraldamist põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi, tervises seisundist tulenevat koduõpet või ühele õpilasele keskendatud õpet, põhikooli riiklikus

õppekavas ettenähtud õpitulemuste asendamist või vähendamist või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamist.

53.2 HEV õpilaste õppimist ja arengut toetav töörühm

Töörühma kuuluvad:

Eripedagoog, õpiabiõpetaja, HEV koordinaator, juhtkonna esindaja Vajadusel ja võimalusel kaasatakse: Klassijuhataja, aineõpetaja, valla sotsiaaltöötaja, pikapäevarühma õpetaja, ringijuhendajad, lapsevanem, ÕNK spetsialistid, lastekaitsespetsialist, tugiisik, abiõpetaja

Töörühma ülesanded:

- Koostöös töörühma liikmetega märgata ja selgitada välja õpilased, kellel esinevad raskused riikliku õppekava poolt sätestatud õpitulemuste saavutamisel.
- Teavitada lapsevanemat tekkinud probleemidest, viia läbi ümarlauavestlusi osapoolte kaasamisega ja sõlmida kokkuleppeid edaspidiseks õpilase toetamiseks.
- Koostöös töörühma liikmetega määrata õpilasele lähtuvalt tema hariduslikust erivajadusest sobiv tugimeede.
- Teha kokkuvõtteid ja anda ülevaade õpilase arengust ning tugimeetme sobilikkusest.

Töökorraldus:

Töörühm kutsutakse kokku vastavalt vajadusele. Ettepaneku töörühma kokkukutsumiseks teeb HEV koordinaator.

Töörühma koosseis võib vastavalt vajadusele muutuda.

Töörühma töö ja otsused protokollitakse.

Õpilase kohta kogutud infot kasutatakse vastavalt isikuandmete kaitse seadusele ning säilitatakse juhtkonna poolt kehtestatud nõuetele.

Koduõpe

Koduõpe on õppetöö väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist või õppetöö läbiviimise korraldamine lapsevanema (eeskostja, hooldaja) poolt. Rakendamise aluseks on nõustamiskomisjoni soovitus või lapsevanema (eestkostja) taotlus õppenõukogu otsusel. Taotlus tuleb esitada 20 augustiks või 20. detsembriks ning õppetöö aluseks on individuaalne õppekava, mille koostab koduõpet läbiviiv isik koostöös kooliga.

. Tugispetsialistide teenuse kasutamine

Koostöö erialaarstiga

Koostöö eriarstiga toimub lapsevanema vahendusel. Eriarstile suunamise soovitus teeb lapsevanemale teatavaks klassijuhataja või HEV õpilase õppe koordineerija.

Lapsevanema taotlusel väljastatakse lapsevanemale kokkuvõtte õpilase õppimisest ja toimetulekust koolis. Kokkuvõtte koostamisel osalevad HEV õppe koordineerija, klassijuhataja ja tugisüsteemi spetsialistid, vajadusel kaasatakse aineõpetajaid.

Eriarstilt saadud otsusest teavitab lapsevanem klassijuhatajat või HEV õppe koordineerijat.

Lepitakse kokku koolile tagasiside andmine ja vajadusel vestlusring, õpilasabi ümarlaud.

Nõustamiskomisjoni otsusel kooli poolt vajadusel ja võimalusel rakendatavad tugiteenused

koolikohustuse täitmise edasilükkamine

õpiraskustega õpilaste klass

põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õpe

tundeelu- ja käitumishäiretega laste klass

kasvatusraskustega laste klass

ühele õpilasele keskendatud õpe

koduõpe tervislikel põhjustel

individuaalne õppekava

spetsiifiliste erivajadustega õpilaste väikeklass

54 Töö andekate õpilastega

Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.

Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Andekate õpilaste toetamiseks kasutatakse Aste Põhikoolis järgmisi võimalusi:

- suunamine õpilase andeid toetavasse aine- või huviringi, huvi- või teaduskooli
  - diferentseeritud töö ainetunnis
  - lisaõpe konsultatsioonide ajal
  - ettevalmistamine osalemiseks ainekonkurssidel, olümpiaadidel jm võistlustel
- loovtööde koostamine
- vajaduse korral individuaalse õppekava rakendamine

55 HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tõhususe analüüs

HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui kord õppeaastas õpilase individuaalse arengu kaardil õpilase arengut, toimetulekut ja soovitusi. Ühisel õpilasabi ümarlaua koosolekul hindavad HEV koordineerija, õpetajad ja tugispetsialistid meetmete tõhusust või järgnevate meetmete rakendamist.

Ümarlaua töö tulemusena täpsustatakse õpilasele vajalik tugisüsteem.

Kokkuvõtte fikseeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil ning arenguvestlusel teavitatakse kokkuvõtte sisust ka lapsevanemat.

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

Hariduslike erivajadustega õpilastega tööd koordineerib koolis HEV koordinaator

HEV koordinaator toetab ja juhendab õpetajaid hariduslike erivajadustega õpilaste väljaselgitamisel ning teeb õpetajatele, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks Kuressaare Rajaleidja Keskuses

Hariduslike erivajadustega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas, taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

Õpilase hariduslike erivajaduste väljaselgitamiseks viiakse koolis läbi pedagoogilist hindamist, õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust. Õpilase kohta käiv teave koondatakse õpilase individuaalsuse kaardile. Vajadusel soovitatakse lapsevanemale õpilase psühholoogilist hindamist ja meditsiinilisi uuringuid väljaspool kooli.

Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil.

56 Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

- Koolis toimub karjääriõpe läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu õpetajate poolt. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi ainete ülesei, klasside vahelisi ja ülekoolilisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.

Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta. Karjääriõpet toetab veebilehekülg aadressil- <http://www.rajaleidja.ee>

Koolis osutatakse karjäärinõustamist III kooliastme õpilastele, et kujundada valmisolekut tööjõuturul parema rakendatavuse saavutamiseks ja iseseisva otsustusvõime arendamiseks.

Koolis korraldatakse 9. klassi õpilastele nõustamist ning viiakse läbi kutsesobivustestid Töötukassa karjäärispetsialistide poolt.

9. klassi õpilased osalevad igal aastal kutsehariduskeskuse ja keskkoolide lahtiste uste päevadel. Samuti külastavad kooli erinevate kutseõppeasutuste ja keskkoolide- gümnaasiumide esindajad. 9. klassi õpilastega käivad kohtumas erinevate elukutsete esindajad.

Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse:

Ainetundides läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel.

Karjääriõppe ainetunni kaudu 9. klassis

Ürituste kaudu (ettevõtluskuu, kooli laadapäevad jne. külalisesinejad.)

Edasiõppimist tutvustavate õppepäevade kaudu

Arenguveestlused

57 Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamise korraldus

Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetaja koostöö eesmärgiks on õppekavas kirjeldatud taotleivate õpitulemusteni jõudmine õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lähtudes õpiväljunditest, etteantud ajast, õppekavas kirjeldatud õppesisust ja õppetegevusest

Õpetaja töö planeerimine toimub õppekava alusel lähtudes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud üldistest põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.

Väljundipõhises õppes on õpetaja pädevuses otsustada, mil määral ta soovib enda tegevust kavandades seda kirjeldada taas esitavas vormis.

Kuna õpiväljundid on riiklikul tasandil kirjeldatud ning kavandatud on ka õppeaine sisu ning osaliselt õppemetoodika, siis õpetajal tuleb mõelda järgmise sammuna, kui palju õpilasel kulub aega iga väljundi saavutamiseks. Õpetajal tuleb tagada õpiväljundite sidusus õppetöö mahu ja õppekorraldusega.

Kavandamise alus on see kui palju keskmine õpilane suudab kindla ajavahemiku jooksul õppida. Arvestuslik õppeaeg on tundide hulk, mida keskmine õpilane õpiväljundi jõudmiseks eeldavalt vajab. Arvestuslikku õppeaega mõjutavad õpilase varasemad kogemused, teadmised, oskused jms.

Töömahu arvestamisel tuleb arvesse võtta õppetegevused, õpilaste tegevused ja hindamise meetodid. Õpilasele õpiväljundite omandamiseks etteantud ajahulk on määratud õigusaktidega, tunnijaotusplaaniga.

Kavandades peab õpetaja teadvustama, et kunagi pole nii palju aega, et õpilane võiks selgeks saada kõik, mida õpetaja tahab õpetada. Tuleb teha kompromisse ja leida kesktee olemasoleva aja ja soovitud tulemuste vahel.

Väljundipõhises õppes toimub õppeprotsessi kavandamine selliselt, et esmalt määratletakse eesmärgid, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada, seejärel kavandatakse kuidas eesmärkide saavutatust hinnata ja alles seejärel konkretiseeritakse õppesisu ja meetodid

58 Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

(1) Riikliku õppekava alusel koostab põhikool kooli õppekava. Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

(2) Kooli õppekava koostades peetakse silmas kooli ja paikkonna eripära, kooli töötajate, lastevanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid vaimseid ja materiaalseid ressursse.

(3) Kooli õppekava koostamises osalevad kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad. Kool kaasab õppekava koostamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid. Kooli õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.

(4) Kooli õppekava kehtestab direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

(5) Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Koolis, kus õpet viiakse läbi nii põhikooli riikliku õppekava kui ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel, esitatakse kooli õppekava osana nii ainevaldkondade kavad, mis lähtuvad põhikooli riiklikust õppekavast, kui ka õppeainete ainekavad ja/või tegevusvaldkondade kavad, mis lähtuvad põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast.

(6) Kooli õppekava üldosas esitatakse: 1) kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatusesmärgid, valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused, üldpädevuste kujundamise ja õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted; 2) õppekorraldus – tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, sealhulgas § 15 lõikes 4 nimetatud tundide kasutamine, valikõppeainete ja võõrkeelte valik, eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti, riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused; 3) õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline; 4) III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord; 5) õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus; 6) hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord; 7) karjääriõppe, sh karjääriinfo ja

nõustamise korraldamine; 8) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus; 9) õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted; 10) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(7) Ainevaldkondade õppeainete kaudu kujundatavate üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid esitatakse kõigi valdkonda kuuluvate õppeainete kohta tervikuna. Õppeainete õpitulemused ja õppesisu, sealhulgas praktiliste tööde loetelu esitatakse õppeainete kaupa klassiti.

(8) Kui kool rakendab üldõpetust või õppeaineid lõimivat õpet, esitab kool õpitulemused klassiti nii, et nendes kajastuvad kõikide lõimitud õppeainete õpitulemused. Nende õppeainete õpitulemused, mis ei ole lõimitud, esitatakse õppeainete kaupa eraldi

59 Kooli õppekava kehtestamine

- Tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ § 17 lõikest 2 on kooli õppekava kehtestajaks kooli direktor. Kooskõlas „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 71 lõikega 3, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga, mis vastab „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud nõuetele.

60 Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

Kool avalikustab, tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks

